

Läsliv

2019 #1

Det ska
vara enkelt
att läsa

EN TIDSKRIFT FRÅN MYNDIGHETEN FÖR TILLGÄNGLIGA MEDIER

Lena Rösell,
taltidningsläsare:

**"Jag blev
en del av
världen
igen"**

5

boktips
på fem
språk

MINORITETSSPRÅK: MIKAELAS ELEVER HAR JIDDISCH PÅ SCHEMAT

Nytt år, nya möjligheter!

Nytt år, nya möjligheter. Det är ju en gammal klyscha, men för MTM är det i allra högsta grad verklighet. I december flyttar vi vår verksamhet till Malmö. Förutom en ny stad och nya lokaler, betyder det ny organisation och nya medarbetare. Vad som däremot består är vårt uppdrag och våra läsare. Vi arbetar på som vanligt för att göra läsning tillgänglig! Jag är glad för möjligheten att vara redaktör för det här numret av Läsliv.

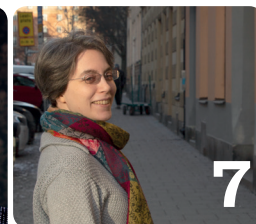
Här får ni bekanta er med ett flertal starka personligheter. Möt Hanna Wallsten, författaren som har gjort Nya testamentet på lätt svenska, och läs om Mikaela Rhodin som ger ungdomar en möjlighet att lära sig jiddisch. Lina Forss skriver lättläst romance och Lena Rösell har tagit chansen att prenumerera på sin dagstidning som taltidning. Här finns en mängd boktips också – både på svenska och andra språk. Låt er inspireras.

Katarina Carlstein Carlsson,
redaktör

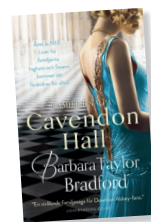
Vi arbetar
på som van-
ligt för att
göra läsning
tillgänglig!

FOTO: CARINA GERDIN

INNEHÅLL MARS

- 3** Nytt från MTM
- 4** Mångspråk och minoritetsspråk
- 7** Jiddisch på skolschemat
- 10** Nyheter i korthet
- 11** 5 frågor till Hanna Wallsten, författare
- 12** Lättläst romance
- 13** Lättlästa boktips
- 14** Barn och unga
- 18** Fokus på studenter
- 19** Frågor & svar
- 20** Lena blev en del av världen igen
- 23** Tidsfördriv
- 24** Lästips

Läsliv ges ut av Myndigheten för tillgängliga medier. Citera oss gärna men ange källa. **Mars 2019 nummer 1. Utgivning:** 3–4 nr/år. **Ansvarig utgivare:** Magnus Larsson. **Redaktör:** Katarina Carlstein Carlsson. **Grafisk form:** Oktavilla. **Layout:** Carina Gerdin. **Redaktion:** Marita Forsberg, Sara Lafolie, Tom Weegar, Helena Lingmert, Amanda Berglund, Carina Gerdin. **Tryck:** Stibo Complete. **Adress:** MTM, Box 5113, 121 17 Johanneshov. **Redaktionsärenden:** katarina.carlstein.carlsson@mtm.se. **Kostnadsfri prenumeration:** mtm.se/om-oss/tidskrifter/prenumerera. Finns som tryckt tidning och taltidning. **Telefon till växel:** 08-580 02 700. **Internet:** www.mtm.se. **ISSN:** 2001-7103. **Omslagsfoto:** Karin Wahlström.

MTM:s målsättning är att ha ett välbalanserat bokbestånd som i möjligaste mån motsvarar användarnas behov även på andra språk än svenska och engelska.

Magnus Larsson, generaldirektör MTM

Ny rapport om tillgängliga bilder

Bildbeskrivning är den viktigaste metoden som finns att tillgå för att tillgängliggöra bild i relation till text. En bra bildbeskrivning gör att läsare med synnedsättning inte missar information i bilder och grafiska element. I rapporten **Bildbeskrivning för tillgänglighet** kan ni läsa om befintliga regler och riktlinjer för bildbeskrivning.

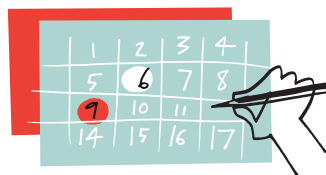
Jana Holsanova har, på uppdrag av Myn-digheten för tillgängliga medier och Punkt-skriftsnämnden, kartlagt praktiken i produktionen av bildbeskrivningar. Rapporten ger också förslag på förändringar och förbättringar, vidare utvecklingsinsatser, forskningsprojekt och undersökningar.

Beställ rapporten i tryckt version eller läs den som pdf på mtm.se.

Rapporten finns även som talbok och punktskriftsbok i Legimus.

Jana Holsanova är docent, filosofie doktor och lektor i kognitionsvetenskap vid Lunds universitet och ordförande i Punktskriftsnämnden.

ILL.: LENE DUE-JENSEN

Kalendariet

9-11/4 Träffa oss på SETT

I april finns MTM på SETT i Kista, mötesplats för alla som är intresserade av innovativt lärande. Kom till vår monter C:26, och låt dig inspireras av tillgänglig litteratur.

6/5 Inspirationsdag

Inspirationsdag i Jönköping för högläsare, läsombud och arbetsgrupper i Jönköpings län.

3/5 Alla elevers rätt till läsning

En studiedag för dig som möter elever med lässvårigheter. En fullspäckad dag med kunskap om talböcker och lättläst, erfarenheter, tips och metoder av Tina Sand, Cilla Dalén och Jenny Edvardsson. Ort: Umeå.

LäroMedias Inspirationsdagar

Arbetar du i skolan? MTM medverkar på LäroMedias Inspirationsdagar under våren. Var och när hittar du på laromedia.se

Se kalendern på mtm.se

Ditt lästips på en bok för barn och unga?

Lena Maria Nordstrand, förlagschef Nypon förlag
"Koll på nätet" av Monika

Staub Halling. Hur granska en osäker profil eller skapa säkra lösenord? Begrepp kring internet förklaras på ett lättläst sätt.

Lukas Björkman, chefredaktör Kamratposten
"Åshöjdens BK" av Max Lundgren.

Boken skildrar tidsandan på ett fint vis, och tar upp aktuella ämnen, även om den är från 1960-talet. Och så handlar den ju om fotboll!

Johan Anderblad, Sveriges läsambassadör
"Mormor polis och pirat-

flaggan" av Martin Palmqvist. Den är lättläst och har fina gestaltningar och ett varierat språk. Det är en lagom spännande historia.

Ingrid Källström, bibliotekarie MTM
"Rymlingarna" av Ulf Stark med

illustrationer av Kitty Crowther. En berättelse som skimrar genom tårar av både glädje och sorg. Perfekt högläsning för alla åldrar!

Ingen vet exakt hur många språk det finns i världen, men enligt databasen Ethnologue* finns det drygt 7000 levande språk. En tredjedel av språken har färre än 1000 användare och det finns en risk att dessa försvinner.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON ILLUSTRATION CARINA GERDIN

Mångspråk, minoritetsspråk och Marrakech

Mandarin, rikskinesiska, är det största språket med ungefär 1 miljard talande, följt av spanska, engelska och hindi. Hälften av världens befolkning talar någon av världens 23 största språk. I Papua Nya Guinea däremot, finns det 841 språk. Varje språk talas av i genomsnitt 7000 personer. Flera språk breder ut sig, medan andra krymper och riskerar att dö ut. Många hotade språk är urfolksspråk, flera är minoritetsspråk, som de samiska språken.

I Unescos världsatlas över hotade språk kan man se att två finns i Sverige – umesamiska och pitesamiska.

I Sverige har vi fem minoritetsspråk; samiska, romani chib, finska, jiddisch och meänkieli. Språken talas av få invånare, och har under många år fått liten uppmärksamhet eller har till och med motarbetats. Trenden har dock vänt, och i Sverige finns det idag bättre möjligheter att lära sig och utveckla de nationella minoritetsspråken.

Språket är bärare av erfarenhet, kultur och kunskap. Det är en betydelsefull del av vår identitet. Undervisning i de nationella

minoritetsspråken hjälper till att hålla språken vid liv, och låta språken utvecklas i Sverige.

MTM arbetar med språklig mångfald, som en viktig del av vår verksamhet. Vår vision är ett samhälle där all läsning är tillgänglig. Det gäller även dem som läser på annat språk än svenska, och på de nationella minoritetsspråken. Vi producerar böcker på flera språk och har samarbeten med myndigheter och organisationer i andra länder, så att vi kan förvärva fler titlar från dessa. Bland annat har vi en överenskommelse med Celia, MTM:s systemmyndighet i Finland, om att årligen införliva 275 av deras böcker i vårt bestånd. Det är främst titlar på finska, men också på finlandssvenska och nordsamiska.

Under 2018 var just nordsamiska ett fokusspråk på MTM. I ett samarbete med nordiska bibliotek och organisationer producerade vi sex nya talböcker för vuxna och unga på nordsamiska.

Marrakechfördraget är ett internationellt avtal som nu införlivas i lagstiftning runt

om i världen, inklusive i Sverige. Fördraget handlar främst om utbyte över landsgränserna. Det går ut på att förbättra tillgången till böcker och annat skrivet material för personer med blindhet, synnedsättning eller annan läsnedsättning.

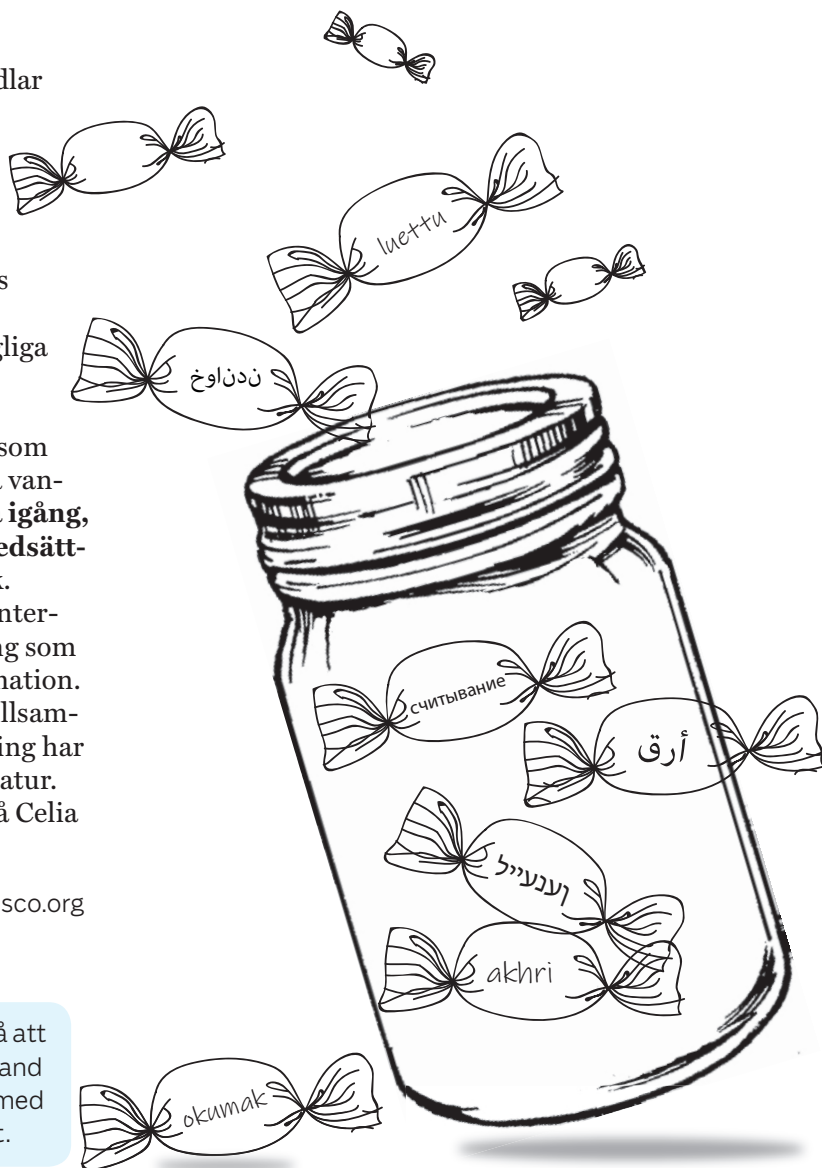
Endast sju procent av världens bokutgivning finns i tillgängligt format. Med fördraget hoppas man undanröja de upphovsrättsliga hinder som begränsar möjligheten att få tillgång till tillgängliga medier runt om i världen.

MTM har översatt en praktisk handledning som riktar sig till bibliotekspersonal och ger svar på vanliga frågor kring Marrakechfördraget. **Komma igång, Marrakechfördraget för personer med läsnedsättning** finns att ladda ner från mtm.se/bibliotek.

– Marrakechfördraget är ett mycket viktigt internationellt avtal för personer med läsnedsättning som länge kämpat för tillgång till böcker och information. När fördraget antagits kan biblioteksvärlden tillsammans säkerställa att personer med läsnedsättning har lika möjligheter att läsa, lära och njuta av litteratur. Det säger Kirsi Ylänne, tillgänglighetsexpert på Celia i Finland. ●

* Databasen Ethnologue finns på <http://www.unesco.org>

Från den 1 januari 2019 ändrades lagstiftningen, så att nationella minoriteter får utökade rättigheter. Bland annat stärks rätten till förskola och äldreomsorg med personal som talar det aktuella minoritetsspråket.

Samisk vinnare i Sveriges Radios novelltävling

Moa Backe Åstots novell En liten röd droppe vann Sveriges Radios novelltävling 2018 för ungdomar i åldern 15–20 år. Novellen handlar om relationen mellan syskon i en samisk miljö. Den kommer att läsas in av skådespelare och sändas av Sveriges Radio.

Moa är uppvuxen i Gällivare, men har flyttat till Jokkmokk för att komma närmare den samiska kulturen och släkten. Hon läser skrivarkurser och lulesamiska på distans vid Umeå universitet och vill bli författare.

FOTO: WILLIAM ÄLGEBRINK

Mikaela Rhodin undervisar flera elever i jiddisch på Vasa Real i Stockholm. Vi träffas på ett fik nära skolan.

Mikaela Rhodin ger elever den möjlighet hon själv inte hade – att lära sig jiddisch som barn. Hon är den första jiddischläraren som Skolverket legitimerade.

TEXT KATARINA CARLSSON CARLSSON FOTO CARINA GERDIN

Med jiddisch på skolschemat

Med nya regler kring modersmålsundervisning har fler tagit chansen att lära sig ett av Sveriges minsta språk.

Jiddisch är en del av det svenska och europeiska kulturarvet, och ett av våra fem minoritetsspråk. Språket, som har sina rötter i Östeuropa förknippas med sång, litteratur, konst och vardagsliv. Det talas idag av omkring fyra miljoner judar i världen och av cirka 3 000 personer i Sverige. Språket har funnit i tusen år, och namnet jiddisch kommer från ordet jude, jid.

Mikaela Rohdins intresse för jiddisch började på mellanstadiet. Hennes pappa hjälpte till att leta upp en språkkurs med kassetter. Den beställdes från Nordamerika.

– I Ljusdal, där jag växte upp, fanns det inte så mycket jiddisch att inspireras av. Jag dammsög biblioteket och bokhyllorna hemma på böcker.

Intresset höll i sig, och Mikaela har studerat språket vidare, bland annat på distanskurs från Lunds Universitet. Där finns en (!) undervisande lärare i jiddisch, Jan Schwartz.

– Jag har också gått ett antal givande sommarkurser. Senast i Vilnius för två år sedan.

Vi träffas på ett café i Vasastan i Stockholm. Det är en av terminens första skoldagar. Mikaela är upptagen, ständigt på väg. Hon arbetar 60 procent som matte-lärare. Resterande tid flänger hon runt mellan fem olika skolor för att ha lektioner i jiddisch. I Stockholmsområdet läser ett femtontal elever detta minoritetsspråk, några som modersmål, andra som språktillval.

Sedan 2015 behöver inte eleverna tala ett språk i hemmet, för att ha rätt till undervisning i ett minoritetsspråk som

Jag dammsög biblioteket och bokhyllorna hemma på böcker.

Tips för dig som är nyfiken på jiddisch

● Sveriges Jiddischförbund
<http://www.jiddisch-forbundet.se>

● Jiddisch far alle
 Program i P1 som sätter fokus på jiddisch. Programmen sänds första söndagen i månaden klockan 12.25.

● Barnsånger på jiddisch med rytmiska rörelser, se barnsanger.jiddisch-forbundet.se

● Dos Nisele, Nöten av Sarah Schulman
 Den första barnboken som skrivits på både svenska och på jiddisch med både latinska och hebreiska bokstäver.

● yiddishpop.com
 Animerat studiematerial på jiddisch

modersmål. De behöver inte heller ha grundläggande kunskaper. Lagändringen var efterlängtd, och det syns också i ökat antal elever som önskar lära sig jiddisch.

– I eftermiddag träffar jag elever på Vasa Real, där det finns judisk profil på högstadiet. Just nu har jag också elever som inte går den judiska profilen, men som valt att läsa jiddisch som tillval. Det är roligt.

Eleverna går i klass 8 och 9.

– Det är en utmaning att undervisa grupper, där några är nybörjare, andra kan lite grann och ytterligare några har ganska goda kunskaper i språket. En del elever talar hebreiska, andra inte.

Jiddisch skrivs traditionellt med hebreiskt alfabet, men går också att skriva med latinska bokstäver.

– I min undervisning blandar jag lite, ibland skriver vi hebreiska bokstäver, ibland inte. Det beror också på vad eleverna har för förkunskaper, förklarar Mikaela.

Det kräver förberedelser och fantasi för att lägga upp givande lektioner.

– Vi spelar till exempel spel och arbetar med sångtexter. Det finns också en del webbaserat material som vi använder. Men jag saknar studiematerial till mellan- och högstadiet.

Mikaela, som också talar tyska, tjeckiska och lite ryska, har flera ingångar till jiddisch.

– Om du talar tyska så hör du strukturen, och kan du dessutom lite slaviska språk så förstår du en hel del jiddisch.

För många judar väcker språket starka känslor; det är i mångt och mycket ett språk för människor i exil. Jiddisch bär på historia och ideologi. Nobelpristagaren Isaac Bashevis Singer skrev på jiddisch. Nobelpriset ökade intresse för språket markant. Hans bok **Trollkarlen från Lublin** finns som talbok i Legimus, både på svenska och på jiddisch. Men jiddisch är framför allt ett talspråk; ett språk för umgänge och vardag, i motsats till hebreiskan som är det religiösa

”Elever som tillhör de nationella minoriteterna har rätt att utveckla sitt minoritetsspråk även om det inte är ett levande språk i hemmet. Det är ett sätt att stärka minoritetsspråkens ställning i Sverige, och nödvändigt för att fler utvecklar språkkunskaper.”

Skolverket

språket inom judendomen. Få böcker skrivs idag på jiddisch, men det finns undantag. Sara Schulmans bok **Nöten** är skriven både på svenska och jiddisch, och paret Ida och Niklas Olniansy skriver böcker för de allra yngsta barnen på jiddisch.

– Har du elever med dyslexi, som skulle behöva talböcker på jiddisch? undrar jag.

– Ja, jag har elever med dyslexi. Det hade varit bra med fler inlästa böcker. Men eftersom vi sällan läser långa texter på mina lektioner, fungerar det ändå bra.

– Och de eleverna som har grav dyslexi, kanske inte väljer att lära sig ett nytt språk. De väljer inte att läsa jiddisch konstaterar Mikaela.

Sedan är det dags för Mikaela att bege sig till terminens första lektion.

– Jag får se hur många som dyker upp. Det har hänt att nya elever dyker upp under terminen! ●

Bara dra – nu även på samiska!

Förra året skrev Ann-Helén Laestadius den lättlästa boken **Bara dra**. En gnistrande berättelse om en tonårings längtan bort från tradition och krav. Boken är nu översatt till lulesamiska, nordsamiska och sydsamiska. Eftersom originalet är skrivet på lättläst svenska är de samiska översättningarna väl lämpade för personer som inte är så vana läsare på samiska. Den nordsamiska och lulesamiska boken finns också som talbok, och den sydsamiska kommer under våren.

Ann-Helén är same, född och uppvuxen i Kiruna. Sökandet efter identitet går som en röd tråd genom hennes böcker.

2016 fick Ann-Helén Augustipriset för sin bok **Tio över ett**, som utspelar sig just i Kiruna, en bygd i dramatisk förändring, eftersom staden ska flyttas.

10

Samisk punktskrift fyller 10 år i Sverige

När Punktskriftsnämnden 2009 publicerade Svenska skrivregler för punktskrift inkluderade man även punktskriftstecken för samiska.

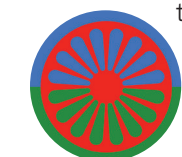
– Och då listade vi dom sju bokstäver i nordsamiska som inte finns i svenska alfabetet. Av dessa sju används två också i lulesamiska, och så finns det en bokstav i sydsamiska som inte finns i det svenska alfabetet, säger Björn Westling på Myndigheten för tillgängliga medier.

Finska och Meänkieli får språkcentrum

Institutet för språk och folkminnen (Isof) föreslår för regeringen att två nya språkcentrum ska inrättas på myndigheten, ett för finska i Uppsala och ett för meänkieli i Kiruna och Övertorneå.

Ingrid Johansson Lind har fått regeringens uppdrag att utreda hur språkcentrum för de nationella minoritetsspråken kan organiseras. I den första delrapport som nu lämnats finns förslag på hur språkcentrum för finska och meänkieli ska organiseras, finansieras och bemannas.

Rapporten lyfter bland annat fram att det är viktigt att placera språkcentrumen nära språkbärarna ute i samhället, eftersom det är där den utåtriktade verksamheten huvudsakligen ska genomföras. Senast den 1 oktober 2019 ska Ingrid Johansson Lind också presentera förutsättningsarna för språkcentrum eller motsvarande funktioner för de nationella minoritetsspråken jiddisch och romani chib.

Nytt på samiska i punktskrift

Under 2018 gjorde MTM tre nya punktskriftsböcker på samiska.

Såtnestullamat – dikter för barn på nordsamiska av Ardis Ronte Eriksen. **P**

Apmut av Apmut Ivar Kuoljok på lulesamiska. Boken handlar om författaren själv när han var pojke på 1940-talet. Genom lek och arbete lär han sig allt från kalvmärkning, nätfiske, älgjakt och risning av kåtan till det första kastspöet och hur storrödingen knäckte spöet. **P**

Biejjen Niėje av Marry Áilonieida Somby på sydsamiska. Historien om solens dotter är fritt baserad på en gammal legend om att samerna fick ett besök av solens dotter som lärde dem att tämja renar. Alits har åldern inne för att bli invigd i samernas mysterier. Han ska snart på viltjakt. Då möter han solens dotter. **P**

ILL: LENE-DUE JENSEN

Nominera ...

... till Årets läsombud!

Priset Årets läsombud delas ut till ett läsombud eller en högläsare som har gjort extra fina insatser för att främja läsningen inom LSS-omsorg eller äldreomsorg. Priset består av 10 000 kronor.

Nu kan du passa på att nominera lämpliga kandidater. Lämna din nominering i formuläret på mtm.se/lasombud senast den 30 april.

... till Läsguldet!

Nu är det dags att nominera till MTM:s pris Läsguldet – tillgänglig läsning för alla. Priset är till för att uppmärksamma personer, organisationer eller institutioner som på ett utmärkt sätt skapar möjligheter för personer med läsnedsättning eller med nedsatt läsförmåga att läsa på sina villkor.

2018 tilldelades Helena Pennlöv Smedberg och Laven Fathi på Gottsunda bibliotek i Uppsala Läsguldet för projektet **Unga läser för gamla**.

Lämna din nominering senast den 30 juni på mtm.se/lasguldet

FOTO: SARA APPELGREN

TILLGÄNGLIG LÄSNING FÖR ALLA

Utveckling av Världens bibliotek

Malmö stadsbibliotek och Internationella biblioteket/Stockholms Stadsbibliotek har tilldelats bidrag från Kulturrådet för att utveckla den digitala bibliotekstjänsten **Världens bibliotek** och fylla den med mer innehåll. Den innehåller e-böcker och ljudböcker på flera språk, än så länge på arabiska, persiska, somaliska, tigrinska, bosniska och kroatiska. Där finns både barn- och vuxenböcker, såväl skön- som facklitteratur.

Det finns inga begränsningar för hur mycket du kan ta del av, och det kostar inget att ladda ner böckerna. Alla som befinner sig i Sverige har tillgång till tjänsten. Registrera dig som användare med din e-postadress, välj ett lösenord och du är igång.

Världens bibliotek är resultatet av ett samarbetsprojekt mellan nationalbiblioteken i Danmark, Norge och Sverige, finansierat av Nordiska ministerrådet.

LL-förlaget nyrekryterar

Maria Ramdén blir ny förläggare på LL-förlaget från och med den 1 maj. För närvarande är Maria förlagschef och förläggare på Roos&Tegnér i Malmö.

Ytterligare en nyrekrytering för LL-förlaget är Sarah Linton som redaktör. Sarah kommer närmast från Bokfabriken.

– De har båda visat stor kompetens inom sina respektive områden och vi ser också att deras erfarenhet av och förståelse för alla delar i en liten allmänutgivande förlagsverksamhet kommer att vara till stor nytta i den omorganisation vi befinner oss i, säger Hanna Larsson, förlagschef.

Maria Ramdén

Punktskriftstjänst flyttar till Umeå

MTM:s punktskrifts – och prenumerationsservice får nya utförare i vår. Det är Sveriges depåbibliotek och lånecentral i Umeå som tar över tjänsten. Användarna fortsätter att kontakta tjänsten på samma adress och telefonnummer som tidigare och kommer att mötas av lika hög service.

Telefon 08 580 02 720, e-post punktskrift@mtm.se

5 frågor till...

... **Hanna Wallström**, författare och journalist, aktuell med bearbetningen av Nya Testamentet, NT, till lätt svenska.

TEXT KATARINA CARLSTEIN CARLSSON FOTO ANNA SVANBERG

Hur var det att bearbeta NT till lätt svenska?

– Det var fantastiskt lärorikt. Jag lärde mig mycket om bibelberättelserna, historia och om de olika typerna av texter som finns i Nya testamentet. För en skribent är Bibeln en rik skatt att ösa ur när det gäller språk och stil. Jag kände ödmjukhet inför texterna. De har så stort symbolvärde för många människor. Målet är att bearbetningen ska göra texten lättare att läsa utan att dess djup gått förlorad.

Vilken var största utmaningen med det här arbetet?

– Att förenkla utan att göra texten platt. Språket i NT varierar i de olika böckerna, men det är alltid väldigt rikt. Eftersom mitt uppdrag var att förkorta och förenkla var jag hela tiden rädd att göra språket fattigt. Men det visade sig att det enkla ofta är starkare. Själva innebörden i texten kommer fram tydligare.

Vem tror du främst kommer att läsa Nya testamentet på lättare svenska?

– Den tänkta målgruppen är människor som på grund av olika funktionsnedsättningar har svårt att läsa i en ”vanlig” Bibel. Men det finns många andra övriga målgrupper. Till exempel ungdomar som är nyfikna på Bibeln eller nyanlända kristna som känner

till Bibeln på sitt eget språk, för dem kan en lättläst variant vara en väg in i svenskan.

Och Gamla testamentet? Är det görligt?

– O, ja. GT är mer svårläst och betydligt längre än NT så här finns ännu större potential att förenkla! Det skulle vara väldigt spännande och roligt att bearbeta de texterna också. I Nya testamentet finns en mängd referenser till Gamla testamentet, mer än vad jag visste om innan jag började jobba med NT. Därför skulle det såklart kännas mer komplett att ha bearbetat hela Bibeln.

Du skriver också egna böcker, har du någon bok på gång nu?

– Precis innan NT på lätt svenska släpptes kom jag ut med en barnbok som inspirerats av NT. Den heter **Hållplats år 51** och handlar om en nutida pojke som förflyttas till år 51, då aposteln Paulus var igång med att försöka sprida kristendomen. När jag arbetade med NT upptäckte jag Paulus som en karaktär som jag ville använda. Han hade ett väldigt innehållsrikt och dramatiskt liv och det var roligt att låta ett nutida barn möta honom och ställa frågor som jag hade velat ställa. Nu skriver jag på en ny barnbok och på en ny vuxenbok. Men än har jag inte kommit så långt i arbetet, så det går inte att säga riktigt vart de ska landa. ●

Hannas boktips:
"Om man vill ha en ännu mer lättläst Bibel kan jag tipsa om Den inofficiella bibeln för minecrafters, en bra bibel i serieform."

Bibelkännare

Namn: Hanna Wallström.

Jobb: Författare och journalist.

Hobby: Att laga mat.

Nya Testamentet på lätt svenska hittar du bland boktipsen på sidan 13.

Lina Forss skriver romance, både för ungdomar och vuxna, ofta om kärlek, relationer och sex. Nu gör hon debut som lättläst författare med romance-berättelsen **Inte någon som du**.

TEXT SOFIA EHLESKOG FOTO SARA APPELGREN

"Lättläst är som poesi när den funkar"

Romance är en mångsidig genre med flera undergrupper. Vad som förenar dessa romantiska böcker är att den centrala handlingen är en kärlekshistoria och att boken har ett lyckligt slut.

Inte någon som du
av Lina Forss

När Lina får frågan om vad som är det bästa med romance säger hon: – Det bästa är hoppet! Romance SKA ha ett lyckligt slut. Kärlek överviner inte allt, men den hjälper oss på vägen. Det känns extra viktigt så som världen ser ut idag.

Var hämtade du din inspiration till **Inte någon som du**?

– I Sverige pratar vi om integration som en uppgift för samhället, som något andra ska hålla på med. Vi glömmer att det är vi som är samhället. Vi behöver inse att alla människor är ganska lika varandra, även när vi ser olika ut. Inspirationen till Mayeh fick jag från en ung kvinna jag träffade på en hundpromenad och blev kompis med. Under mina fredagar med Mayeh lärde jag mig massor av henne. Inte minst ordet mellanförskap. Min "riktiga" Mayeh är från Dalarna med persiskt påbrå och en

hel uppsättning schysta värderingar från dubbla kulturer. Hon åker längdskidor, älskar snö, pluggar statsvetenskap, nationalekonomi, genusvetenskap och en massa vettiga grejer. Kan det bli bättre? Mayeh är ansiktet på det nya Sverige och HON borde bli statsminister. En annan inspirationskälla är ett köpcenter i Stockholms utkant. Där möts blonda och blåögda med vackert svarthåriga, sjalprydda och alla däremellan. Det är Sverige för mig.

Hur var det att skriva lättläst?

– Jag verkligen älskar att skriva lättläst. Det är som hårdkokt deckarlitteratur fast tvärtom. Ju mer avskalad den lättlästa texten är, desto mer målande blir den. Lättläst är som poesi när den funkar!

Vad läser du helst själv?

– Jag läser verkligen allt, bara tiden stoppar mig. Gärna lättläst, massor med tid-

ningsartiklar, nördig bakgrundsinfo om tv-serier, samhällskritiska thrillers, sakprosa, fakta, feelgood, tunga litterära romaner. Jag vill försöka förstå så mycket jag kan innan livet tar slut. En dag gör det ju det.

Vad skriver du på just nu?

– Jag skriver en romantisk komedi i juletid. En äkta feelgood som jag hoppas även blir film.

Blir det fler böcker på lättläst?

– Jag vill verkligen jättegärna skriva mer lättläst och fortsätta med Mayeh och Mange. I nästa bok har jag tänkt att de ska få sina familjer att gilla varandra. Manges farmor räddades ur koncentrationslägren och kom till Sverige med Vita bussarna. Även Mayehs familj flydde sitt land, och religiöst förtyck. Ändå har de inte helt lätt att komma överens. Frågan är varför. **I Inte någon som du**, när Mayeh träffar Mange förstår hon snabbt att de är väldigt olika. Mayeh är engagerad mot rasism och tycker att det är viktigt att hjälpa andra. Mange verkar mest bry sig om sitt jobb och fina bilar. Det finns ingen chans att det ska bli de två. Eller? ●

Romance på lättläst

● En enda risk

av Simona Ahrnstedt **L T**

● Årets semla

av Moa Eriksson Sandberg **L T**

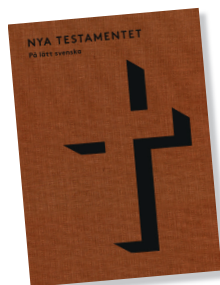
● Snöfall och längtan

av Gabriella Ullberg Westin **L**

Lättlästa boktips

Nya testamentet

Världens i särklass mest lästa bok, tryckt i miljarder exemplar och översatt till tusentals språk. Texten är återberättad av Hanna Wallsten och framtagen i samarbete med Svenska Bibelsällskapet. Alla kapitel och verser i Nya Testamentet finns med.

– Att bearbeta språket var fantastiskt lärorikt. Jag lärde mig mycket om bibelberättelserna, historia och om de olika typer av texter som finns i Nya testamentet. Målet var att göra texten lättare att läsa utan att dess djup gått förlorad, berättar Hanna Wallsten

LL-förlaget, 2018. **L P**

Sveriges historia – från istid till EU av Bengt Fredrikson

Följ med när de första människorna vandrade in i Sverige för över 10 000 år sedan och fram till att landet gick med i EU 1995. Läs om mäktiga män och kvinnor, krig och mord. Om vanligt folk, svält och uppror. Om när Sveriges statsminister mördades och när landet fick sina första tonåringar.

I denna rikt illustrerade faktabok berättar Bengt Fredrikson medryckande om de händelser och personer som har gjort Sverige till det land vi lever i idag.

LL-förlaget, april 2019. **L**

Odla i Sverige av Bella Line och Lena Granefelt

Det här är boken för dig som vill odla ekologiskt och få friska fina skördar. Sverige är ett land med långa, kalla och mörka vintrar. Somrarna är korta, men har ljusa och långa dagar. För att odla grönsaker i Sverige behöver du därför kunna en del knep. I den här boken får du många bra tips!

LL-förlaget, maj 2019. **L**

Moa och Miranda av Monica Byekwaso

På Moas gruppboende har det flyttat in en ny hyresgäst. Moa är nyfiken. Hon smyger ut i korridoren. Då slås dörren upp. Den nya hyresgästen har grönt hår och svart smink runt ögonen. Hon är snygg. Och jättearg. "Vad glör du på!" skriker hon till Moa. Moa blir rädd och smiter in till sin lägenhet. Hjärtat klappar. Det pirrar i kroppen. Är det så det känns när man blir jättekär?

LL-förlaget, april 2019. **L**

Pojkarna av Jessica Schiefauer

Jessica Schiefauers ungdomsbok *Pojkarna* fick August-priset 2011. Nu kommer boken ut som lättläst. Det är en omskakande berättelse om uppväxt, systerskap och kärlek. Bella, Momo och Kim förvandlar sig och testar att leva som pojkar en natt. De upplever frihet, men också förvirring. En magnifikt skriven bok om att vara ung.

Vilja Förlag, 2019. **L**

Mod att ta plats av Elisabeth Östnäs

Det här är en bok om kvinnlig rösträtt med en man som huvudperson. Teo hamnar mitt i rösträttskampen för 100 år sedan. Sverige är fattigt och första världskriget gör sig påmint varje dag. Teo skulle vilja gå i skolan, men arbetar som isbärare för att försörja familjen. En dag träffar han Rosa, som kämpar för kvinnlig rösträtt. Han blir förälskad. Men vad tycker han egentligen om att kvinnorna

ska ha samma rättigheter som männen?

Vilja förlag, 2019. **L**

Rösträtt för kvinnor av Sara Teleman

I Sverige fick kvinnorna gå till valurnorna för första gången 1921. Men vad ledde fram till denna förändring? Följ med på en fartfylld resa genom historien och möt kvinnorna som var feminister långt innan ordet var känt. *Rösträtt för kvinnor* gör den feministiska kampens historia tillgänglig för fler. Det finns fortfarande mycket kraft och inspiration att hämta från historiens hjältinnor.

LL-förlaget, 2016. **L**

Lättlästa nyheter om EU-valet

Söndagen den 26 maj är det val till Europaparlamentet. På sajten Alla väljare får du lättlästa nyheter om valet. Sajten drivs av nyhetstidningen 8 Sidor på allavaljare.se

Nedladdnings- toppen barn

De mest nedladdade barn- och ungdomsböckerna under januari och februari 2019.

1 **Harry Potter och de vises sten**
av Joanne K. Rowling **TP**

2 **Rum 213**
av Ingelin Angerborn **TP**

3 **Ni vann aldrig**
av Misslissibell, Lisa Jonsson och Pernilla Karlsson **TP**

4 **På hal is**
av Jeff Kinney **T**

5 **Pojken i randig pyjamas**
av John Boyne **TP**

6 **Sune**
av Sören Olsson **T**

7 **Alex Dogboy**
av Monica Zak **TP**

8 **Harry Potter och halvblodsprinsen**
av Joanne K. Rowling **TP**

9 **När hundarna kommer**
av Jessica Schiefauer **TP**

10 **Sal 305**
av Ingelin Angerborn **TP**

När Ester och Isak möts på en av festerna vid sjön förändrar de varandra. Kärleken gör dem levande. De bor i ett litet svenskt samhälle där nynazistiska strömningar blir allt synligare och en ung pojke misshandlas till döds.

3 taktila godingar!

Behöver ni fylla på hyllorna i biblioteket eller förskolan med taktila bilderböcker? Här är tips på böcker som inte är pinfärska, men finfina! Köp via mtm.se

Den stora boken om Noas Ark

av Stacie Strong

Ella flyttar

av Cassel Callerholm Nilsson

Nämen Benny

av Barbro Lindgren

Satsning på tecknade serier

I Östersund anordnade region Jämtland Härjedalen "En dag om serier – på bibliotek och i skolan" i slutet av februari. Syftet med dagen var att lyfta seriegenren i det läsfrämjande arbetet för att skapa läslust, inte minst hos läsovana och läsovilliga. Fortbildningsdagen var startskottet för en seriesatsning på folkbiblioteken i region Jämtland Härjedalen.

Deltog gjorde bland andra svensklärarna Helga Boström och Melinda Galaczy från Malmö. De driver webbplatsen serienocheleven.wordpress.com med inspiration och lärarhandledningar till tecknade serier. Flera av de serier som har lärarhandledning finns som talbok med text i legimus.

Här är några av de tecknade serier för barn och unga som finns i Legimus:

- Sword Princess Amalthea
- Roller girl
- Martilo och helgonet
- Bamsebiblioteket
- Iggy 4-ever
- Alltid fucka upp

Roller Girl som talbok

FOTO CARINA GERDIN

Ny studie av ungas läsning

En studie av ungas syn på läsning och bibliotek av Åse Hedemark, lektor i biblioteks- och informationsvetenskap vid institutionen för ABM, Uppsala universitet, visar att många unga gillar att läsa. Och de läser hellre analogt än digitalt. Analoga texter ger "rätt känsla" och förknippas med en känsla av äkthet, i jämförelse med digitala.

I studien ingår 92 ungdomar födda 2001 och 2002, som blivit intervjuade i fokusgrupper.

De tycker att läsning är roligt och mysigt på fritiden, men inte lika lustfyllt i skolan, eftersom läsningen där upplevs påtvingad. Populära genrer är fantasy, dystopier, science fiction, klassiker, självbiografier och verklighetsbaserade böcker. Flera ungdomar nämner filmer som ingång till läsande.

Påfallande många unga väljer att läsa böcker på originalspråk, särskilt om boken är skriven på engelska.

Rapporten finns att ladda ner på Svensk Biblioteksförenings webbsida.

FOTO INGRID KÄLLSTRÖM

"Det är ganska tidskrävande, men typ värt det när man börjat."

En av ungdomarna om läsning

Åse Hedemark med den nya rapporten.

För unga på olika språk

I **Legimus** finns böcker att låna på olika språk. Här är tips på talböcker du kan läsa både på svenska och andra språk.

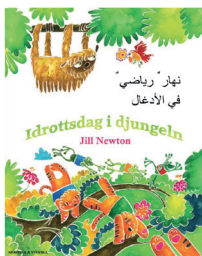
TEXT HELENA LINGMERT ILLUSTRATION MOA HOFF

Maalintii cayaaraha kaynta – Idrottsdag i djungeln av Jill Newton

Sengångare är alldeles för långsam för att vara med i djungelspelet. Medan de andra djuren tränar kan Sengångare bara titta på. Apa svingar sig från gren till gren och retar Sengångare dagarna i ända. Men när olyckan är framme är det bara Sengångare som kan hjälpa Apa.

Boken finns inläst både på somaliska och svenska, arabiska och svenska, samt persiska och svenska. Lyssna gärna med den tryckta boken till hands, eftersom talboken saknar bilder. Passar åldern 6 till 9 år. **T**

Fabers Schatz – Fabers skatt av Cornelia Funke

Fabers farfar flyttar till Amerika och lämnar kvar en liten matta till Faber tillsammans med ett brev. Där står det att mattan kan flyga när man läser orden som står på mattan.

Men vadå för ord? Faber hittar inga ord, bara blommor och krumelurer. Ingen som Faber känner kan läsa mattan. Men så kommer flickan Shaima förbi och säger något som inte Faber förstår. Hon pekar på mattan, läser orden – och mattan börjar röra på sig.

Inläst på tyska. För 6 till 9 år. **T**

Majara-yi mummyayi – Mumiemysteriet av Martin Widmark

Kompisarna Lasse och Maja har en detektivbyrå och hjälper ofta polisen med att lösa brott i den lilla staden Valleby. Det finns hela 27 böcker hittills om Lasse-Majas detektivbyrå – fulla av roliga karaktärer och kluriga ledtrådar. I **Mumiemysteriet** upptäcker barndekarna att museet haft inbrott. Samtidigt tycks en egyptisk mumie ha vaknat till liv efter 3000 år. LasseMajas detektivbyrå tar itu med de båda mysterierna, samtidigt som de kanske kan rädda museets skatter från att säljas av en oförståndig chef. Inläst på persiska. För åldern 6 till 9 år. **T**

al-Atfal al-zujajiyun – Glasbarnen av Kristina Ohlsson

Efter att tolvåriga Billies pappa har dött flyttar hon och mamma ut i ett hus på landet. I det nya huset finns alla möbler kvar efter de förra ägarna. Det är som att de plötsligt övergett allt. Underliga saker börjar snart hända i huset. Billie får höra att huset spökar.

Glasbarnen är första delen i en rysligt spännande triologi. Alla tre böcker är inlästa på arabiska. Passar för åldern 10-13 år. **T**

Kupla – Bubblan av Siri Pettersen

Kine känner sig som en slav när hon tvingas gå i skolan och följa andras regler. I skolan blir hon dessutom kallad "Bubblan" av de coola killarna. En dag hittar hon en mystisk kula av glas. Den är först så liten att den passar i hennes hand, men efter ett tag växer kulan och blir till en jättestor bubbla som Kine utan problem kan kliva in i. En berättelse om frihet, tillhörighet och gränser, full av magisk realism. Inläst på finska. 10-13 år. **T**

Harry Potter y la piedra filosofal

– Harry Potter och de vises sten av Joanne K Rowling

När Harry är ett år dör hans föräldrar och han tvingas bo hos sin mosters familj, som inte alls är snälla mot honom. Efter tio hårda år får Harry en inbjudan till "Hogwarths skola för häxkonster och trolldom" – samma skola som hans föräldrar gått i. Där öppnar sig en spännande värld med vänskap och magi. Där väntar också ett särskilt viktigt och farligt uppdrag för Harry som besitter kraft att bekämpa onda makter. Inläst på spanska. **T P**

Kem la chiwit – Hungerspelen av Susanne Collins

Varje år direktsänds Hungerspelen i en dystopisk framtidsvärld. Från varje distrikt lottas två ungdomar mellan 12 och 18 ut att delta. Varje år konstrueras en ny spelplats där ungdomarna släpps ut. Bara den som överlever får åka hem. Katniss Everdeen älskar sin lillasyster Prim över allt annat. När lillasysterns namn dras i lottningen bestämmer sig Katniss för att själv ta Prims plats.

Berättelsen fortsätter i en triologi som skildrar samhällsleliga motsättningar, där Katniss kommer att spela en allt viktigare roll. Alla tre böcker finns inlästa på thai. **T**

Nos étoiles contraires – Förr eller senare exploderar jag av John Green

Hazel Grace ska dö. I flera år har hon levt med cancer i lungorna. Nu är hon sexton och vet att hon inte kommer bli mycket äldre. Helst ligger hon bara hemma och läser.

Så träffar hon Augustus. Även han har drabbats av cancer och amputerat ett ben. Men hans livsutsikter är bättre än Hazels. Augustus blir förälskad i Hazel men själv vågar hon inte erkänna vad hon känner. För hur ska man kunna vara tillsammans om den ena snart ska dö? Inläst på franska. **T**

Pippi Långstrump – poppis även på meänkieli

Nu kan du lära känna Pippi Långstrump på meänkieli – häng med när hon flyttar in i Villa Villekulla med hästen Lilla gubben och apan Herr Nilsson.

Känner du Pippi Långstrump på meänkieli har laddats ner hela 66 gånger sedan boken blev klar 2018.

Även Astrid Lindgren och Ilon Wiklands bilderboksklassiker Vår i Bullerbyn finns inläst på meänkieli.

Talböckerna på meänkieli har inte text och bild, så läs gärna med den tryckta bilderboken till hands. **T P**

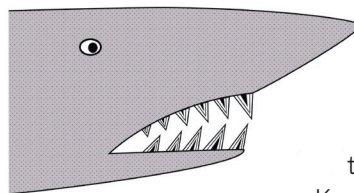

ILL.: LENE DUE-JENSEN

Bli en fena på hajar – ny taktil bilderbok

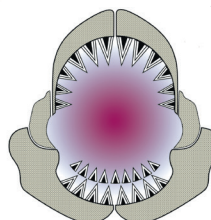
Spännande faktabok om hajar med gott om taktila bilder i färg. I Bli en fena på hajar finns allmänna fakta om stora

och små hajar, vanliga och ovanliga – hur de lever, vad och hur de äter och om de har några fiender. Har du

till exempel hört talas om Karibisk revhaj, Dvärgkäxa eller Sågnoshaj?

Originalboken är skriven av Owen Davey. Punktskriftsboken innehåller parallell text i storstil för den seende läsaren. **P**

Ett nytt expertnätverk för service till högskolestudenter med läs- och skrivnedsättning bildades 2018. Gemensamma krafter gör det lättare att sprida kunskap och driva frågor som rör målgruppen.

TEXT CARINA GERDIN FOTO APELÖGA

Fokus på studenter

Nätverket bildades förra året och i november ägde den första träffen rum. Styrgruppen består av Lenita Brodin Berggren, Charlotta Höckerfors, Åsa Forsberg och Ulrika Andersson. De berättar om tankarna bakom, och planerna för, det nybildade nätverket.

– Nätverket behövs både för kunskapsspridning och för att driva frågor som vi upplever är viktiga för vår studentgrupp, säger Lenita. Tillsammans kan vi exempelvis göra användarundersökningar riktade mot målgruppen. Genom att samarbeta får vi in en större mängd data än vad det enskilda lärosätet får. De resultat som kommer fram ska vi använda för att förbättra vår service lokalt, men också för att lyfta förbättringsområden på ett nationellt plan. Det händer mycket på teknikfronten och när vi hjälps åt och delar information och tips kommer vi mycket längre än om varje högskola ska jobba på egen hand.

Hur fungerar stödet till studenter?

– Vår uppfattning är att det generellt sett fungerar bra, men att det finns många utmaningar att ta tag i. Stödet varierar också mellan olika högskolor och universitet. Ett visst grundutbud finns på samtliga högskolor och universitet, men det är olika vilka programvaror man erbjuder eller hur mycket personellt stöd studenterna kan få.

Nu planeras vårens träff i Lund. Då ska man diskutera hur UX-metoder* kan användas för att få större

förståelse för vilka behov av stöd studenter med läs- och skrivnedsättningar har.

– Vi vill dela erfarenheter och metoder nationellt, så att inte alla behöver “uppfinna hjulet”. När vi arbetar tillsammans kan vi få större kraft att förbättra situationen för studentgruppen. På vår första träff hade vi en workshop där deltagarna fick skriva ned vad de ville att nätverket ska arbeta med. Flest röster fick förslagen om en gemensam UX-undersökning, en kunskapsbank för studieteknik kring talsyntes och talböcker samt riktlinjer för universitet och högskolor när det gäller studenter med funktionsnedsättning. Vi valde att börja med UX-undersökningen, men planerar att arbeta med de två andra förslagen också. ●

Du hittar expertnätverket på biblioteksforeningen.se

* UX står för User experience, användarupplevelse.

MTM gör litteratur tillgänglig för studenter med läsnedsättning – talböcker, e-textböcker och punktskriftsböcker. Över 13 000 studenter är låntagare av tillgänglig högskolelitteratur. Under 2018 gjorde MTM 1 647 högskoleböcker.

En talbok tar cirka åtta veckor att göra, vilket kan orsaka problem för de studenter som väntar. Genom MTM:s Klart till kursstart kan högskolebibliotek därför skicka förslag på förhand. Vanligen ska annars en namngiven student kopplas till beställningen.

Frågor och svar!

Ida Löfman på MTM delar med sig av frågor och svar som kommer till Svarstjänsten.

Gör MTM punktskriftsböcker på arabiska?

– Nej, i dagsläget kan MTM tyvärr bara göra punktskrift av böcker som är skrivna med det latinska alfabetet. Vi vet att det är många som vill läsa punktskrift på andra språk och jobbar för att göra det möjligt. 2018 gjorde vi en första testproduktion av en punktskriftsbok på somaliska.

Jag försöker registrera en låntagare med ett tillfälligt personnummer, men systemet säger ifrån. Hur ska jag göra?

– Tillfälliga personnummer, eller TF-nummer som de också kallas, delas ut av landsting eller kommun för att kunna hantera den aktuella personen i sina register. Det är alltså inte Skatteverket, Migrationsverket eller någon annan statlig myndighet som delar ut ett TF-nummer. Eftersom TF-nummer är en lokal lösning kan vi inte använda det för registrering i Legimus. För att skrivas in i Legimus behöver man ett svenskt personnummer, samordningsnummer eller LMA-nummer. Personen kan

fortfarande låna talböcker på exempelvis CD-skiva eller minneskort men inte få ett konto för egen nedladdning.

Går det att beställa taktila kartor från MTM?

– Ja, privatpersoner kan beställa kartor över sitt närområde från MTM. Det kan vara över ett särskilt område eller några speciella kvarter. MTM framställer dock inte kartor över större områden, såsom länder och världsdelar. Sådana kartor kan man istället köpa från Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM.

Tar MTM emot inläsningsförslag på böcker på andra språk än svenska?

– Ja, vi är måna om att utöka vårt bestånd av talböcker på andra språk och tar gärna emot förslag på böcker på andra språk än svenska!

Även för böcker på andra språk än svenska lämnar användaren inläsningsförslag till sitt bibliotek, som i sin tur förmedlar förslagen till MTM.

En flik i appen Legimus heter "Tidningar". Vilka tidningar kan man läsa?

– Förutom talböcker kan man läsa dagstidningen som taltidning. Vill man läsa sin dagstidning i Legimus tar man kontakt med tidningen och tecknar en taltidningsprenumeration. Därefter får man sina inloggningsuppgifter till appen från MTM.

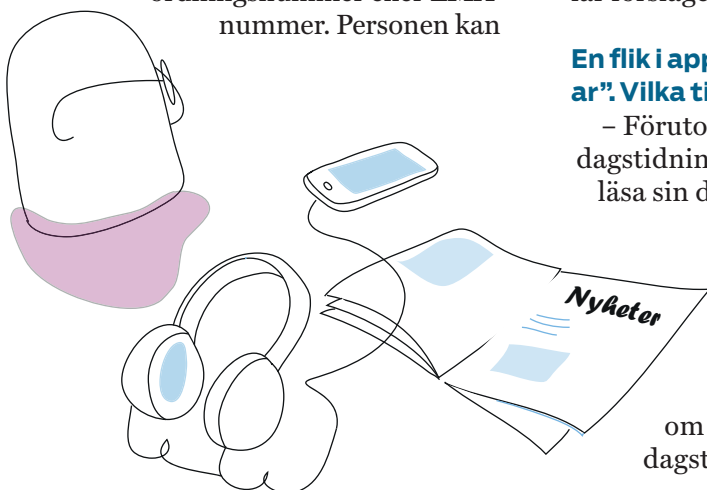
Jag vill också passa på att tipsa om appen Akila för läsning av dagstidningen som taltidning.

Fråga MTM

Har du någon fråga du skulle vilja få hjälp med? Svarstjänsten på MTM svarar på frågor som gäller talböcker, punktskriftsböcker och böcker på lättläst.

Telefon: 08-580 02 710
E-post: info@mtm.se

Lena Rösell bor i Stockholm. Hon är en aktiv senior och gläds åt att kunna fortsätta läsa dagstidningen efter att ha tappat synen på höger öga.

– **När synen försämrades** kunde jag inte läsa tidningen. En stor sorg. Men så fick jag dagstidningen som taltidning. Fantastiskt. Jag blev en del av världen igen, säger Lena Rösell.

TEXT PER WALLGREN FOTO KARIN WAHLSTRÖM

Med taltidningen kan Lena läsa vidare

Lena Rösell har alltid läst mycket, på svenska, på engelska och på spanska. Hon har jobbat hela livet med flyktingar och juridisk rådgivning i Amnesty, Röda korset och liknande organisationer.

– Jag jobbade tills jag var 68 och hade nog aldrig tänkt lägga av och jag jobbar fortfarande en del trots det som hände, säger Lena Rösell.

Vad var det som förändrade ditt liv?

– Jag satt på min sängkant och då hände

något konstigt, jag förstod inte riktigt vad det var, men så kom insikten: jag ser inte. Jag har hela livet haft dålig

syn på vänster öga, och så plötsligt tappade jag synen på höger öga. Jag åkte till S:t Ericks sjukhus och de konstaterade att jag fått en stroke i högra ögat vid gula fläcken. Jag kommer aldrig se på det ögat igen.

Vad betydde det för dig?

– Jag har läst oavbrutet sedan jag var fyra år och att inte kunna läsa längre var en stor sorg. Rent krasst tänkte jag, vad ska jag göra med resten av mitt liv, är det värt det, jag kan ju inte läsa. Men då bestämde jag mig: nu är det bara att ta tag i det här på bästa sätt.

Hur fick du reda på att dagstidningen som taltidningen finns?

– När jag kom hem från sjukhuset låg Dagens Nyheter på golvet. Jag tittade på den och blev oerhört ledsen, jag skulle ald-

Nu är det bara att ta tag i det här på bästa sätt.

FOTO ELLIOT ELLIOT

Över 100 dagstidningar som taltidning

Dagstidningen som taltidning är till för dig som har någon typ av läsnedsättning. En taltidning läser man med öronen. MTM ansvarar för att omvandla papperstidningen till taltidning och ser till att den går att läsa med olika typer av läsutrustning.

Det finns drygt 100 svenska dagstidningar som ges ut som taltidning. Du får hela papperstidningens innehåll uppläst av en syntetisk röst och kan bläddra mellan olika artiklar och avsnitt i tidningen. Taltidningen kommer ut samtidigt som papperstidningen.

Vill du börja prenumerera? Kontakta prenumerationssavdelningen på den dagstidning som du vill läsa som taltidning.

rig kunna läsa den igen. Så jag ringde och sa upp den och fick samtidigt ett infall och frågade: ni har inte så att man kan lyssna på tidningen. Då fick jag svaret: ”Jo, du kan ha ett abonnemang hos oss och lyssna på tidningen. Det finns en myndighet, Myndigheten för tillgängliga medier, som hjälper dig.”

Det gick några timmar, sedan fick jag ett samtal från MTM och innan lunch hade jag tillgång till tidningen igen, nu som taltidning. Det kändes fantastiskt. Jag blev en del av världen igen!

Hur läser du tidningen nu?

– Jag läser både med en liten apparat som heter Victor Reader och med appen Akila som jag har i min mobiltelefon. Ofta lyssnar jag med Victor Reader på morgonen. Sedan under dagen använder jag Akila där man kan lyssna, läsa och se bilderna. Man kan förstora i Akila och om jag visar rubrikerna väldigt stort kan jag läsa dem. Det blir så lättillgängligt. Har jag med mig mobilen kan jag lyssna var jag än är. Jag vill verkligen rekommendera taltidningen till alla som gillar att läsa tidningen. ●

Ett år av MTM 2018

Varje dag har många personer nytta och glädje av MTM:s produkter och tjänster. Visste du att vi 2018 ...

- ... förmedlade **1,2 miljoner** tillgängliga böcker via Legimus.
- ... hade **66 prenumeranter** på den lättlästa nyhetstidningen 8 Sidor i punktskrift.
- ... sålde **328 taktila böcker**, och långt fler lästes på bibliotek runt om i landet
- ... fick drygt **12 miljoner sidvisningar** på 8 Siders webbsida.

MTM:s årsredovisning 2018 finns som pdf på mtm.se

BIT FÖR BIT

Hur mycket kan du om litteratur? Testa dig själv eller tävla mot andra! Läs en ledtråd i taget och svara när du tror att du kan. Rätt svar finns under frågorna.

	5 POÄNG	4 POÄNG	3 POÄNG	2 POÄNG	1 POÄNG
FÖRFATTARE	Svensk författarinna och journalist, född 1959 i Stockholm.	Huvudpersonen i hennes deckare heter Ingrid Carlberg.	Är med i radio-programmet "Spanarna".	Vann "På spåret" 2014 med Göran Everdahl.	Hennes senaste roman är "Totalskada".
LAND	Tvåspråkig republik.	Landet har varit involverat i många krig vilket präglat litteraturen.	Versmåttat runometer uppstod under järnåldern.	Ett av landets stora bokförlag är WSOY	Härifrån kommer Tove Jansson, Väinö Linna och F. E. Sillanpää.
BARNBOKS-FÖRFATTARE	Svensk författare, 1944-2017.	Debuterade med diktsamlingen Ett hål i livet 1964.	Växte upp i Stureby i Stockholm, där flera av hans också böcker utspelar sig.	Har skrivit "Dårfinkar & dönickar".	Enligt efternamnet är han inte svag ...
EN FIKTIV GESTALT	Böckerna om karaktären utkom 1939-1972.	Utspelar sig i Uppsala.	Skapad av författaren Gösta Knutsson.	Det är en katt ...	... som saknar svans.
EN GENRE	Relativt ny genre.	Oftast skriven av kvinnor ...	... för kvinnor.	Kan vara sorgliga, men slutar alltid bra.	Genreexempel är Lucy Dillon, Jenny Colgan och Ewa Klingberg.

FRÅGOR: HELENA LINGMERT

Rätt svar: Författare: Helena von Zweibergk. Land: Finland. Barnboks-författare: Ulf Stark. Fiktiv gestalt: Pelle Svanslös. Genre: Feelgood.

Seriestrippen

SERIESTRIPPEN: JENNY HOLMLUND

I Legimus finns böcker på många olika språk. Här tipsar vi om fem titlar på de fem olika minoritetsspråken – meänkieli, jiddisch, romani, samiska och finska. Alla finns även inlästa på svenska.

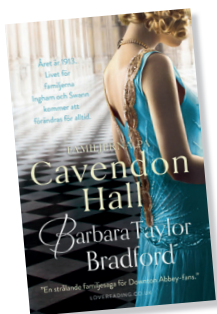
TEXT HELENA LINGMERT

Lästips på 5 språk

Sofia Z-4515

av Gunilla
Lundgren

Sofia Taikon var ett barn när hon fördes till koncentrationslägret i Auschwitz-Birkenau och fick fångnumret Z-4515 tatuerat på sin arm. När hon var 14 år kom hon till Sverige med de vita bussarna. Inläst både på svenska och romani (kelde-rash-dialekten). **T**

Cavendon Hall

av Barbara Taylor Bradford

Del 1 i Cavendon Hall-serien. Godset Cavendon Hall har tillhört familjen Ingham i generationer. Nästan lika länge har släkten Swann varit familjens tjänare. Nu närmar sig första världskriget med sina svåra utmaningar. Inläst på finska. Boken heter Familjerna på Cavendon Hall på svenska. **T P**

Uninäytemä

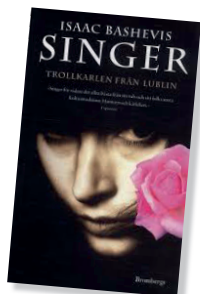
av August Strindberg

Guden Indras dotter kommer ner till jorden för att uppleva människornas livsvillkor. "Det är synd om människorna", lyder hennes slutsats. Inläst på meänkieli. Pjäsen heter Ett drömspel på svenska. **T**

Der kuntsnmacher fun Lublin

av Isaac Bashevis Singer

Trollkarlen Jasja far från stad till stad, från kvinna till kvinna och från kärlek till kärlek. Jasja trollar inte bara med tingen, han har också magisk kraft över människor, kvinnor i synnerhet. Tills han möter Emilia ... Inläst på jiddisch.

Boken heter Trollkarlen från Lublin på svenska. **T**

Varra mii lea golgan

av Åsa Larsson

En feministisk präst hittas död i Jukkasjärvis kyrka och likheterna med ett tidigare mord är flera. Polisinspektör Anna-Maria Mella har hand om utredningen och märker att det finns många hemligheter i byn Poikkijärvi, där prästen bodde. Inläst på nordsamiska. Boken heter Det blod som spillts på svenska. **T**

